

Luc. c. 2, v. 51: *Et descendit cum eis, et venit Nazareth, et erat subditus illis.*

Phil. c. 2, v. 8: *Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.*

CAPUT XXIII.

JESUS AGNUS, PASCHA, OVIS.

Exod. c. 12, v. 45 et seq.: *Dirixit Dominus ad Moysen et Aaron: Hæc est religio Phæ... In una domo comedetur, nec offerretis de carnis ejus foras, nec os illius confringetis.* Et Num. c. 9, v. 9 et seq.

Isa. c. 46, v. 1: *Emitte agnum tuum, dominatorem terræ, de petrâ deserit ad montem filii Sion.*

Isa. c. 53, v. 7: *Sicut ovis ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tonante se obmutescet, et non aperiet os suum.*

Jerem. c. 11, v. 19: *Et ego quasi agnus mansuetus, qui portatur ad victimam.*

Joan. c. 1, 29 et seq.: *Alterâ die vidit Joannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi... Alterâ die iterum stabat Joannes, et ex discipulis ejus duo, et respiciens Jesum ambulantiem dicit: Ecce Agnus Dei.*

Joan. c. 19, v. 31 et seq.: *Judæi ergo (quoniam Paræcete erant), ut non remaneret in cruce corpora subtraherent (erat enim magnus dies ille sabbati), rogarunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. Venerunt ergo milites; et primi quidem frugerunt crura et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ad viderent eum jam mortuum, non frugerunt ejus crura... Facta sunt enim hæc, ut Scriptura impletur: Os non comminuetis ex eo.*

Act. c. 8, v. 27 et seq.: *Et ecce vir Æthiops... legens Isaiam Prophetam... Locus autem Scripturæ quem legebat, erat hic... Tanquam ovis ad occisionem ductus, et sicut agnus coram tonante se, sine voce, sic non aperuit os suum... Apertens autem Philippus os suum, et incipiens à Scripturâ istâ, evangelizavit illi Jesum.*

1 Cor. c. 5, v. 7: *Etenim Pascha nostrum immolatus est Christus.*

1 Petr. c. 1, v. 18, 19: *Scientes quòd non corruptibilibus auro vel argento redempti estis de vanâ vestrâ conversatione paternæ traditionis, sed pretioso sanguine quasi Agni immaculati Christi, et incontaminati.*

Apoc. c. 2, v. 6 et seq.: *Et vidi, et ecce in medio throni, et quatuor animalium, et in medio seniorum, Agnum stantem tanquam occisum... Et cum aperuisset librum, quatuor animalia, et viginti quatuor seniores ceciderunt coram Agno. Et sæpissimè in reliquâ Apocalypsi.*

Comparisonem infra instituemus, Jesum Christum inter et paschalem agnum. Aliqua nunc afferenda sunt agni naturam generatim sumptam spectantia, quibus Jesu similia est. Velut patientia et mansuetudo, que in Christo quante fuerit docet hic Parallelismus, agnâ carne vescimur, alimur, et vitam toleramus;

suam carnem edere jubet nos Christus apud Joannem, cap. 6, v. 54; qui secis faxit, vitam non habiturum pronuntiat; carnem quippe verè cibum esse. Agnâ lanâ indimur; indimur et Christum, quicumque in Christo baptismum susceperimus, ut docerit Paulus in Epistola ad Galatas, cap. 3, v. 27, qui et Romanos ad induendum Jesum Christum hortatur (Rom. c. 15, v. 14). Sacrificium jure, quo ex Mosis prescriptio homini agni duo quotidie mactabantur, alter matutinis horis, alter vespertinis, imago fuit, non cruenti solum sacrificii, quo postquam Christus unam pro peccatis obtulit hostiam, in sempiternum sedet in dexterâ Dei, quâ cruentâ unâ oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos, sed jugis hujus etiam et inruenti sacrificii, quo ad placandum propitiandumque Deum, Christum quotidie sacerdotes ad altaria offerunt.

CAPUT XXIV.

JESUS LEO.

Gen. c. 49, v. 9: *Catusus leonis Juda; ad prædam, filii mei, ascendisti; requiescens accubisti ut leo, et quasi leona; quis suscitabit eum?*

Apoc. c. 5, v. 5: *Et unus de senioribus dixit mihi: Ne fletis, ecce vicit leo de tribu Juda, radix David, aperio librum, et solvere septem signacula ejus.*

CAPUT XXV.

JESUS PRINCEPS.

Isa. c. 9, v. 6: *Parvulus enim natus est nobis, et filius datus est nobis; et factus est principatus super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis.*

Jerem. c. 50, v. 21: *Et erit dux ejus eo, et princeps de medio ejus producat, et applicabo eum, et decedet ad me.*

Ezech. c. 34, v. 25, 24: *Et suscitabo super eas pastorem unum, qui pascet eas, servum meum David; ipse pascet eas, et ipse erit eis in pastorem. Ego autem Dominus ero eis in Deum, et servus meus David in medio eorum. Ego Dominus locutus sum.*

Act. c. 5, v. 50, 51: *Deus patrum nostrorum suscitavit Jesum, quem vos interemistis, suspendentes in ligno. Hunc Principem et Salvatorem Deus exaltavit dexterâ suâ.*

Col. c. 1, v. 17 et seq.: *Et ipse est ante omnes et omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis Ecclesie, qui est principium, primogenitus æs mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens.*

Col. c. 2, v. 11: *Et estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis.*

Apoc. c. 1, v. 4, 5: *Gratiæ et pax à Jesu Christo, qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum et princeps regum terræ.*

CAPUT XXVI.

JESUS DOMINUS ET REX ÆTERNUS.

Gen. c. 49, v. 10: *Non auferetur sceptrum de Juda, et dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est, et ipse erit expectatio gentium.*

1 Reg. c. 2, v. 10: *Dominus judicabit fines terræ, et*

dabit imperium Regi suo, et sublimabit cornu Christi sui. 2 Reg. c. 7, v. 12, 15: *Suscitabo semen tuum post te, quod egredietur de utero tuo, et firmabo regnum ejus. Ipse edificavit domum nomini meo, et stabilivit thronum regni ejus usque in sempiternum.*

Psalm. 2, v. 5 et seq.: *Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum ejus, prædicans preceptum ejus. Dominus dixit ad me: Filius meus es tu, ego hodie genui te. Postula à me, et dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ. Reges eos in virgâ ferræ.*

Psalm. 21, v. 29: *Quoniam Domini est regnum, et ipse dominabitur gentium.*

Psalm. 25, v. 7 et seq.: *Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ æternales, et introibit rex gloriæ. Quis est iste rex gloriæ? Dominus fortis et potens, Dominus potens in prælio. Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ æternales, et introibit rex gloriæ. Quis est iste rex gloriæ? Dominus virtutum, ipse est rex gloriæ.*

Psalm. 44, v. 5, 7: *Specie tuâ et pulchritudine tuâ, intende prosperè, prodece et regna... Sedes tua, Deus, in seculum seculi; virga directionis, virga regni tui.*

Psalm. 46, v. 1 et seq.: *Omnes gentes, plaudite manibus; jubilate Deo in voce exultationis; quoniam Dominus excelsus, terribilis, rex magnus super omnem terram... Psallite Deo nostro, psallite: psallite regi nostro, psallite; quoniam rex omnis terræ Deus, psallite sapienter: regnabit Deus super gentes.*

Psalm. 71, v. 1 et seq.: *Deus judicium tuum regi da, et judicium tuum filio regis... et dominabitur à mari usque ad mare, et à flumine usque ad terminos orbis terrarum. Coram illo procedent Æthiopes, et iniuncti ejus terram lingent. Reges Tharsis et insule munera offerent; reges Arabum et Saba dona adducent; et adorabunt eum omnes reges terræ; omnes gentes servient ei.*

Psalm. 75, v. 12: *Deus autem rex noster ante secula; operatus est salutem in medio terræ.*

Psalm. 88, v. 28 et seq.: *Et ego primogenitum ponam illum excelsum præ regibus terræ: In æternum servabo illi misericordiam meam, et testamentum meum fidele ipsi; et ponam in seculum sceuti semen ejus, et thronum ejus sicut dies cæli... Semel juravi in sancto meo, si David mentiar; semen ejus æternum manebit. Et thronus ejus sicut sol in conspectu meo, et sicut luna perfecta in æternum, et testis in celo fidelis.*

Psalm. 109, v. 1 et seq.: *Dixit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorum. Virgam virtutis tuæ emitte Dominus ex Sion, dominare in medio inimicorum tuorum.*

Isa. c. 9, v. 6, 7: *Parvulus enim natus est nobis, et filius datus est nobis; et factus est principatus super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus, Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis. Multiplicabitur ejus imperium, et pacis non erit finis; super solum David; et super regnum ejus sedebit, ut confirmet illud, et corroboret in iudicio et iusticia, amodo et usque in sempiternum.*

Isa. c. 41, v. 1, 4, 10: *Et egredietur virga de radice*

Jesse, et flos de radice ejus rescedet... judicabit in justitiâ pauperes, et arripet in dignitate pro mansuetis terræ, et percussit terram virgâ oris sui... In die illâ radice Jesse, qui stas in signum populorum, ipsum gentes desprecabuntur.

Isa. c. 16, v. 1: *Emitte Agnum, Domine, dominatorem terræ.*

Isa. c. 52, v. 1: *Ecce in justitiâ regnabit rex.*

Isa. c. 40, v. 10: *Ecce Dominus vester; ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, et brachium ejus dominabitur.*

Isa. c. 49, v. 7 et seq.: *Hæc dicit Dominus redemptor Israel, sanctus ejus, ad contemptibilem animum, ad abominatam gentem, ad servum dominorum; reges videbant, et consurgunt principes, et adorabant propter Dominum, quia fidelis est, et sanctum Israel qui elegit te... Hæc dicit Dominus Deus: Ecce leovo ad gentes manum meam, et ad populos exultabo signum meum; et afferet filios tuos in ulnis, et filias tuas super humeros portabunt. Et erunt reges nutritii tui, et regine nutrices tuæ; vultus in terram demisso adorabunt te, et pulverem pedum tuorum lingent.*

Isa. c. 52, v. 7: *Quam pulchri super montes pedes annuntiantis et prædicantis pacem, annuntiantis bonum, prædicantis salutem, dicentis Sion: Regnabit Deus tuus!*

Jerem. c. 25, v. 5 et seq.: *Ecce dies veniunt, dicit Dominus, et suscitabo David germen justum, et regnabit rex, et sapiens erit, et faciet iudicium, et iustitiam in terrâ. In diebus illis salveturur Juda, et Israel habitabit confidenter; et hoc est nomen quod vocabatur cum, Dominus justus noster. Et Jerem. c. 33, v. 15, 16.*

Jerem. c. 50, v. 8, 9: *Et erit in die illâ, ait Dominus exercituum, ceteram jugum ejus de collo tuo, et vincula ejus dirumpam, et non dominabuntur ei amplius alieni, sed servient Domino Deo suo, et David regi suo, quem suscitabo eis.*

Jerem. c. 50, v. 21: *Et erit dux ejus eo; et princeps de medio ejus producat, et applicabo eum, et accedet ad me.*

Jerem. c. 55, v. 17 et seq.: *Quia hæc dicit Dominus: Non interibit de David vir, qui sedeat super thronum domus Israel... Hæc dicit Dominus: Si irritum potest fieri pactum meum cum die, et pactum meum cum nocte, ut non sis dies et nox in tempore suo; et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo, ut non sit ex eo filius, qui regnet in throno ejus.*

Ezech. c. 37, v. 22 et seq.: *Et faciam eos in gentem unam in terrâ in montibus Israel, et rex unus erit omnibus imperans... et servus meus David rex super eos, et pastor unus erit omnium eorum.*

Isa. c. 2, v. 44: *In diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus cæli regnum quod in æternum non dissipabitur, et regnum ejus alteri populo non tradetur; comminet autem et consuetet universa regna hæc, et ipsam stabit in æternum.*

Isa. c. 9, v. 15 et seq.: *Aspiciamus ergo in visione nocens, et ecce cum nubibus caeli quasi Filius hominis veniet, et usque ad Antiquum diem pervenit, et in conspectu ejus obtulerunt eum; et dedit ei*

potestatem, et honorem; et omnes populi, tribus, et lingue ipsi servient; potestas ejus, potestas aeterna quae non auferetur, et regnum ejus quod non corrumpetur... Regnum autem, et potestas, et magnitudo regni, quae est subter omne caelum, datur populo sanctorum Altissimi; cujus regnum sempiternum est, et omnes reges servient ei, et obediunt.

Ose. c. 5, v. 5: Et post haec revertentur filii Israel, et quaerent Dominum Deum suum, et David regem suum.

Mich. c. 4, v. 2 et seq.: Quia de Sion egredietur lex, et verbum Domini de Jerusalem... et regnabit Dominus super eos in monte Sion, ex hoc nunc et usque in aeternum.

Mich. c. 5, v. 2: Et tu, Bethlehem Ephrata, parvulus es in millibus Juda; ex te mihi egredietur, qui sit dominator in Israel, et egressus ejus ab initio, a diebus aeternitatis.

Zach. c. 6, v. 12, 15: Haec dicit Dominus exercituum dicens: Ecce vir, Oriens nomen ejus, et subter eum oritur, et edificabit templum Domino, et ipse portabit gloriam, et sedebit, et dominabitur super solo suo.

Zach. c. 9, v. 9: Exsulta satis, filia Sion; juba, filia Jerusalem; ecce Rex tuus venit tibi justus et salvator; ipse pauper et ascendens super asinam, et super pullum filium asinae.

Malach. c. 3, v. 1: Ecce ego mitto angelum meum, et praeparavi viam ante faciem meam. Et statim veniet ad templum suum Dominator quem vos quaeritis, et Angelus testamenti quem vos vultis.

Matth. c. 2, v. 1 et seq.: Cum ergo natus esset Jesus in Bethlehem Juda, in diebus Herodis regis, ecce Magi ab Oriente venerunt Hierosolymam, dicientes: Ubi est qui natus est rex Judaeorum?... Sic enim scriptum est per Prophetam: Et tu, Bethlehem, terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiit dux, qui regat populum meum Israel.

Matth. c. 16, v. 17 et seq.: Respondens autem Jesus dixit ei: Beatus es, Simon Bar-Jona... Et tibi dabo claves regni caelorum... Amen dico vobis, sunt quidem de hic stantibus, qui non gustabunt mortem, donec videant Filium hominis venientem in regno suo.

Matth. c. 21, v. 4, 5: Hoc autem totum factum est, ut adimpletetur quod dictum est per prophetam dicentem: Dicite filii Sion: Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et pullum filium subjugalis. Et Joan. c. 12, v. 15.

Matth. c. 23, v. 31 et seq.: Cum autem venerit Filius hominis in majestate sua, et omnes Angeli cum eo, tunc sedebit super sedem majestatis suae... Tunc dicit Rex his qui ad dextris ejus erant: Venite, benediciti Patris mei.

Matth. c. 27, v. 11 et seq.: Jesus autem stetit ante praesidem, et interrogavit eum praeses, dicens: Tu es rex Judaeorum? Dicit illi Jesus: Tu dicis... Et exuentes eum, chlamydem coccinam circumdederunt ei; et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput ejus, et arundinem in dexterâ ejus. Et genu flexo ante eum, illu-

debant ei, dicientes: Ave, rex Judaeorum... Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Hic est Jesus, rex Iudaeorum... Similiter et principes sacerdotum illudentes, cum scribis et senioribus dicebant:... Si rex Israel es, descendat nunc de cruce, et credimus ei. Et Marc. c. 15, v. 2, 9, 12 et seq. Luc. c. 23, v. 2, 5, 37 et seq. Joan. c. 18, v. 35, 39; et c. 19, v. 3, 12, 14 et seq.

Matth. c. 28, v. 18: Et accedens Jesus locutus est eis, dicens: Datis est mihi omnis potestas in caelo et in terra.

Luc. c. 1, v. 32, 33: Hic erit magnus, et Filius Altissimi vocabitur, et dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus, et regnabit in domo Jacob in aeternum; et regni ejus non erit finis.

Luc. c. 19, v. 37, 38: Ceperunt omnes turbæ discipulorum gaudentes laudare Deum voce magna super omnibus, quas viderant, virtutibus, dicens: Benedictus qui venit in nomine Domini; pax in caelo, et gloria in excelsis.

Luc. c. 22, v. 29, 30: Et ego dispono vobis, sicut disposui mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibitis super mensam meam in regno meo.

Joan. c. 1, v. 49: Respondit ei Nathanael, et ait: Rabbi, tu es Filius Dei; tu es rex Israel.

Joan. c. 11, v. 15: Acciperunt ramos palmarum, et processerunt obviam ei, et clauabant: Hosanna, benedictus qui venit in nomine Domini, rex Israel.

Joan. c. 17, v. 1, 2: Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, ut filius tuus clarificet te; sicut dedisti ei potestatem omnis carnis.

Joan. c. 18, v. 36, 37: Respondit Jesus: Regnum meum non est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent, ut non traderer Judaeis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit itaque ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Jesus: Tu dicis, quia rex sum ego.

Act. c. 2, v. 35 et seq.: Dexterâ igitur Dei exaltatus et promissione Spiritus sancti acceptâ à Patre, effudit hunc quem vos videtis et auditis; non enim David ascendit in caelum; dicit autem ipse: Dixit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Certissimè sciat ergo omnis domus Israel, quia et Dominum eum et Christum fecit Deus hunc Jesum quem vos crucifixistis.

Act. c. 10, v. 36: Verbum misit Deus filiis Israel, annuntians pacem per Jesum Christum: hic est omnium Dominus.

Act. c. 17, v. 7: Hi omnes contra decreta Caesaris faciunt, regem alium dicientes esse Jesum.

Rom. c. 14, v. 9: In hoc enim Christus mortuus est et resurrexit, ut et mortuorum et vivorum dominetur.

Rom. c. 15, v. 8 et seq.: Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum; gentes autem super misericordiâ honorare Deum, sicut scriptum est... Erit radix Jesse, et qui exsurget regere gentes, in eum gentes sperabunt.

Cor. c. 2, v. 8: Si enim cognovissent, nunquam Dominum glorie crucifixissent.

1 Cor. c. 15, v. 24, 25: Deinde, cum tradiderit regnum Deo et Patri, cum evacuaverit omnem principatum, et potestatem, et virtutem, Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus.

Eph. c. 1, v. 19 et seq.: Secundum operationem potentiae virtutis ejus, quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, et constituens ad dexteram suam in caelestibus supra omnem principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationem, et omne nomen quod nominatur, non solum in hoc saeculo, sed etiam in futuro, et omnia subjecit sub pedibus ejus, et ipsam dedit caput supra omnem Ecclesiam.

Eph. c. 5, v. 5: Hoc enim scitote, intelligentes quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est idololorum servitus, non habet hereditatem in regno Christi et Dei.

Col. c. 1, v. 12, 15: Gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine; qui eripuerit nos de potestate tenebrarum, et transtulit in regnum Filii dilectionis suae.

2 Tim. c. 4, v. 1: Testificor coram Deo et Jesu Christo, qui judicaturus est vivos et mortuos, per adventum ipsius et regnum ejus.

Hebr. c. 1, v. 2 et seq.: Novissimè diebus istis locutus est nobis Filio, quem constituit heredem universorum, per quem fecit et saecula; qui cum sit splendor gloriae, et figura substantiae ejus, portansque omnia verbo virtutis suae, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in excelsis; tanto melior Angelis effectus, quanto differentius pro illis nomen hereditavit. Cui enim dixit aliquando Angelorum: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum: Ego ero illi in Patrem, et ipse erit mihi in Filium? Et cum iterum introduci primogenitum in orbem terrarum, dicit: Et adoret eum omnes Angeli ejus. Et ad Angelos quidem dicit: Qui facit Angelos suos spiritus, et ministros suos flammam ignis; ad Filium autem: Thronus tuus, Deus, in saeculum saeculi; virga aequitatis, virga regni tui: dilexisti iustitiam, et odisti iniquitatem; propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exultationis praeparatam tuis.

Hebr. c. 2, v. 9: Eam autem, qui modico quàm Angeli minoratus est, videmus Jesum, propter passionem mortis, gloria et honore coronatum.

Hebr. c. 7, v. 1 et seq.: Hic enim Melchisedec, rex Salem, sacerdos Dei summi, qui obviam Abraham regresso à caede regum, et benedixit ei; cui et decimas omnium divitium Abraham; primum quidem qui interpretatur, rex iustitiae, deinde autem et rex Salem, quod est rex pacis, sine patre, sine matre, sine genealogia, neque initium dierum, neque finem vitae habens, assimilatus autem Filio Dei, manet sacerdos in perpetuum.

1 Petr. c. 4, v. 11: Ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum, cui est gloria, et imperium in saecula saeculorum. Et 1 Petr. c. 3, v. 11.

2 Petr. c. 1, v. 11: Sic enim abundanter ministrabit vobis introitus in aeternum regnum Domini nostri et Salvatoris Jesu Christi.

Jud. c. 4: Subintraverunt enim quidam homines (qui olim praescripti sunt in hoc iudicium) impij, Dei nostri gratiam transgresses in luxuriam, et solum dominationem et Dominum nostrum Jesum Christum negantes.

Apoc. c. 5, v. 21: Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus.

Apoc. c. 11, v. 15: Et septimus Angelus tubâ cecinit, et facte sunt voces magna in caelo dicens: Factum est regnum hujus mundi Domini nostri, et Christi ejus, et regnabit in saecula saeculorum, amen.

Apoc. c. 12, v. 5, 10: Et peperit filium masculum, qui reclusus erat omnes gentes in virgâ ferreâ, et raptus est filius ejus ad Deum, et ad thronum ejus... Et audivi vocem magnam in caelo dicentem: Nunc facta est salus, et virtus, et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus.

Apoc. c. 17, v. 14: Hi cum Agno pugnant, et Agnus vincet illos, quoniam Dominus dominorum est, et Rex regum.

Apoc. 19, v. 11, 12, 15: Et vidit caelum apertum, et ecce equus albus, et qui sedebat super eum, vocabatur Fidelis et Verax, et cum justitiâ iudicet et pugnet; oculi autem ejus sicut flamma ignis, et in capite ejus diademata multa... et de ore ejus procedit gladius ex utroque parte acutus, ut in ipso percussit gentes; et ipse reget eas in virgâ ferreâ.

CAPUT XVII.

JESU DISCIPULI REGES.

Psal. 44, v. 17: Pro patribus tuis nati sunt tibi filii; constitues eos principes super omnem terram.

Sap. c. 5, v. 7, 8: Fulgebunt iusti, et tanquam scintillae in arundineto discurrunt; judicabunt nationes, et dominabuntur populis.

Sap. c. 5, v. 16, 17: Iusti autem in perpetuum vivunt; et apud Dominum est merces eorum, et cogitatio illorum apud Altissimum. Ideo accipient regnum decoris, et diademata speciei de manu Domini.

Sap. c. 6, v. 21: Concupiscencia itaque sapientiae deducit ad regnum perpetuum.

Dan. c. 7, v. 18 et seq.: Suscipient autem regnum Sancti Dei Altissimi, et obtinebunt regnum usque in saeculum et saeculum saeculorum... Aspicebam, et ecce cornu illud faciebat bellum adversus sanctos, et prevaluit eis, donec veni Antiquus dierum, et iudicium dedit sanctis Excelsi, et tempus adventi, et regnum obtinebunt sancti... Regnum autem, et potestas, et magnitudo regni, quae est subter omne caelum, datur populo sancto-rum Altissimi.

Luc. c. 12, v. 52: Nolite timere, pusillus grex, qui complacuit Patri vestro dare vobis regnum.

Luc. c. 22, v. 29, 30: Et ego dispono vobis, sicut disposui mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibitis super mensam meam in regno meo, et sedeat super thronos judicantes duodecim tribus Israel.

Rom. c. 5, v. 17: Si enim unius deficiit mors regnavit per unum, multo magis abundantiam gratiae, et donationis, et iustitiae accipientes in vita regnabunt per unum Jesum Christum.

1 Cor. c. 4, v. 8 : Jam saturati estis, jam divites facti estis, sine nobis regnatis; et tamen rogamus, ut et nos vobiscum regnemus.

1 Cor. c. 9, v. 25 : Omnis autem qui in agone contendit, ab omnibus se abstinet; et illi quidem, ad corruptibilem coronam accipiunt, nos autem incorruptam.

Hebr. c. 12, v. 28 : Itaque regnum incommutabile suscipientes, habemus gratiam per quam serviamus, placentes Deo cum metu et reverentia.

Jac. c. 2, v. 5 : Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et heredes regni, quod repromisit Deus diligentibus se? 1 Petr. c. 2, v. 9 : Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta.

Apoc. c. 1, v. 6, 9 : Fecit nos regnum et sacerdotes Deo et Patri suo.

Apoc. c. 2, v. 26, 27 : Et qui vicerit et custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, et reget eas in virgâ ferrea, et tanquam vas figuli confringentur, sicut et ego accepi à Patre meo.

Apoc. c. 3, v. 21 : Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici, et sedi cum Patre meo in throno ejus.

Apoc. c. 4, v. 4 : Et in circuitu sedis sedilia viginti quatuor, et super thronos viginti quatuor seniores sedentes, circumamicti vestimentis albis, et in capitis eorum coronâ aureâ.

Apoc. c. 5, v. 10 : Et fecisti nos Deo nostro regnum, et sacerdotes, et regnabimus super terram.

Apoc. c. 20, v. 4, 6 : Et vidi sedes, et sederunt super eas, et iudicium datum est illis; et animas decollatorum propter testimonium Jesu... et vixerunt, et regnaverunt cum Christo mille annis... Beatus sanctus qui habet partem in resurrectione primâ; in his secunda mors habet potestatem, sed erunt sacerdotes Dei et Christi, et regnabunt cum illo mille annis.

Apoc. c. 22, v. 5 : Et non ultra non erit, et non egredietur lumen lucerne, neque lumen solis; quoniam Dominus Deus illuminabit illos, et regnabunt in secula seculorum.

CAPUT XXVIII.

JESU CLARITAS ET GLORIA.

Psal. 8, v. 5, 6 : Quid est homo, quod memor es ejus? aut Filius hominis, quoniam visitas eum? Minuisti eum paulo minus ab Angelis; gloriâ et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum.

Psal. 25, v. 7 et seq. : Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ aeternales, et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie? Dominus fortis et potens, Dominus potens in prælio. Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ aeternales, et introibit rex glorie. Quis est iste rex glorie? Dominus virtutum, ipse est rex glorie.

Psal. 109, v. 1 et seq. : Dixit Dominus Domino meo : Sede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Virgum virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion, dominare in medio inimicorum tuorum. Tecum principium in die virtutis tuæ, in splendo-

ribus sanctorum... De torrens in viâ bibet, propterea exaltabit caput.

Ecl. c. 24, v. 1 et seq. : Sapientia laudabit animam suam, et in Deo honorabitur, et in medio populi sui gloriorabitur, et in Ecclesiâ Altissimi aperiet os suum, et in conspectu virtutis illius gloriorabitur, et in medio populi sui exaltabitur, et in plenitudine sanctæ admirabitur, et in multitudine electorum habebit laudem, et inter benedictos benedicetur.

Isa. c. 4, v. 2 : In die illâ erit germanus Domini in magnificentiâ et gloriâ, et fructus terræ sublimis.

Isa. c. 49, v. 5 : Et nunc dicit Dominus, formans me ex utero servum sibi, ut reducam Jacob ad eum, et Israël non congregabitur, et glorificatus sum in oculis Domini.

Isa. c. 52, v. 15 : Ecce intelliget servus meus, et exaltabitur, et elevabitur, et sublimis erit valde.

Dan. c. 7, v. 13, 14 : Aspiciam ergo in visione noctis, et ecce cum nubibus caeli quâsi Filius hominis veniebat, et usque ad Antiquum diem pervenit, et in conspectu ejus obdulerunt eum. Et dedit ei potestatem, et honorem, et regnum; et omnes populi, tribus, et linguæ, ipsi servient; potestas æternæ, quæ non auferetur, et regnum ejus quod non corrumpetur.

Zach. c. 6, v. 12, 15 : Hæc ait Dominus exercituum, dicens : Ecce vir, Oriens nomen ejus, et subter cum orietur, et edificabitur templum Domino, et ipse portabit gloriam, et sedebit, et dominabitur super solio suo.

Zach. c. 44, v. 6 : Et veniet Dominus Deus meus, omnesque sancti cum eo.

Math. c. 16, v. 27 : Filium enim hominis venturum est in gloriâ Patris sui cum Angelis suis; et tunc reddet unicuique secundum opera ejus. Et Math. c. 19, v. 28; et c. 24, v. 50; et c. 25, v. 51; et c. 26, v. 69. Marc. c. 8, v. 58. Luc. c. 9, v. 26; et c. 21, v. 27.

Math. c. 17, v. 1 et seq. : Et post dies sex assumpsit Jesus Petrum, et Jacobum, et Joannem fratrem ejus, et ducit illos in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est ante eos; et resplendit facies ejus sicut sol, vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix... Ecce nubes lucida obumbravit eos. Et ecce vox de nubibus dicens : Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit; ipsum audite. Et Marc. 9, v. 2 et seq. Luc. c. 9, v. 28 et seq.

Luc. c. 24, v. 26 : Nonne hæc oportuit pati Christum, et ita intrare in gloriam suam? Joan. c. 1, v. 14 : Et verbum caro factum est, et habitavit in nobis; et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti à Patre, plenum gratiæ et veritatis.

Joan. c. 2, v. 11 : Hoc fecit initium signorum Jesus in Canâ Galilææ, et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus.

Joan. c. 7, v. 39 : Nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus. Et Joan. c. 12, v. 16.

Joan. c. 14, v. 4 : Audiens autem Jesus dixit eis :

Infirmus hæc non est ad mortem, sed pro gloriâ Dei, ut glorificetur Filius Dei per eum.

Joan. c. 12, v. 25 : Jesus autem respondit eis dicens : Veni hora, ut clarificetur Filius homini.

Joan. c. 15, v. 51, 52 : Cum ergo exisset, dixit Jesus : Nunc clarificatus est Filius hominis, et Deus clarificatus est in eo. Si Deus clarificatus est in eo, et Deus clarificabit eum in semetipso, et continuo clarificabit eum.

Joan. c. 14, v. 15 : Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hæc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.

Joan. c. 16, v. 14 : Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

Joan. c. 17, v. 1 et seq. : Hæc locutus est Jesus, et sublevatis oculis in caelum, dixit : Pater, veni hora, clarifica Filium tuum, ut Filius tuus clarificet te... Et nunc clarifica me tu, Pater, apud te ipsum, claritate quam habui, priusquam mundus esset, apud te... Et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt, et clarificatus sum in eis.

Act. c. 5, v. 15 : Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob, Deus Patrum nostrorum, glorificavit Filium suum Jesum.

Act. 5, v. 51 : Hunc Principem et Salvatorem Deus exaltavit dextrâ suâ, ad dandam penitentiam Israël, et remissionem peccatorum.

1 Cor. c. 2, v. 8 : Si enim cognovissent, nunquam Dominum gloriæ crucifixissent.

2 Cor. c. 4, v. 4 : In quibus Deus hujus sæculi cæcævit mentes infidelium, ut non vulgeat illis illuminatio Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei.

Eph. c. 1, v. 19 et seq. : Nos qui credimus secundam operationem potentie virtutis ejus, quam operatus est in Christo, suscitans illum à mortuis, et constituens ad dexteram suam in caelis supra omnem principatum, et potestates, et virtutem, et dominationem, et omnem nomen quod nominatur, non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro. Et omnia subjecti sub pedibus ejus, et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius et plenitudo ejus, qui omnia in omnibus adimpletur.

Phil. c. 2, v. 9 et seq. : Propter quod et Deus exaltavit illum, et donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu omne genua flectatur, caelestium, terrestrium et infernorum, et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

Col. 2, c. v. 10 : Estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus et potestatis.

Thess. c. 1, v. 9, 10 : Qui poenas dabit interitu æternas à facie Domini, et à gloriâ virtutis ejus, cum venerit glorificari in sanctis suis, et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt.

Hebr. c. 1, v. 5 et seq. : Qui cum sit splendor gloriæ, et figura substantiæ ejus... sedet ad dexteram majestatis in caelis; tantis melior Angelis effectus, quanto dignioribus præ illis nomen hereditavit... Et cum tertium introducit primogenitum in orbem terræ, dicit : Et adoravit eum omnes Angeli Dei... Thronus tuus, Deus, in seculum seculi; virga æquitatis, virga regni tui. Ad quem autem Angelorum dixit aliquid : Sede à dextris meis, quoadusque ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum?

Hebr. c. 2, v. 5 et seq. : Non enim Angelis subjecti Deus orbem terræ futuram, de quo loquimur. Testatus est autem in quodam loco quis dicens : Quid est homo, quod memor es ejus; aut Filius hominis, quoniam visitas eum? Minuisti eum paulo minus ab Angelis; gloriâ et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subjecti sub pedibus ejus. In eo tamen quod omnia ei subjecti, nihil dimisit non subjectum ei. Nunc autem necesse videmus omnia subiecta ei. Eum autem qui modico quam Angeli minoratus est, videmus Jesum propter passionem mortis, gloriâ et honore coronatum.

Hebr. c. 5, v. 5 : Amplioris enim gloriæ iste præ Mose dignus est habitus, quoniam amplior honorem habet domus qui fabricavit illam.

1 Petr. c. 1, v. 11 : Spiritus Christi prænuntiatus eas que in Christo sunt passiones, et posteriores glorias.

1 Petr. c. 4, v. 11 : Ut in omnibus honorificetur Deus per Jesum Christum, cui est gloria et imperium in secula seculorum.

1 Petr. c. 1, v. 16, 17 : Non enim doctas fabulas accevit, notam fecimus vobis Domini nostri Jesu Christi virtutem et præsentiam, sed speculatoris facti illius magnitudinis. Accipiens enim à Patre honorem et gloriam, voce depresso ad eum hujusmodi à magnificâ gloriâ : Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit; ipsum audite.

Apoc. c. 3, v. 12, 13 : Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem. Et omnem creaturam, quæ in caelo est, et super terram, et sub terrâ, et que sunt in mari, et que in eo, omnes audite, dicentes : Sedent in throno, et Agno benedictio, et honor, et gloria, et potestas in secula seculorum.

CAPUT XXIX.

DISCIPLINAM JESU CLARITAS ET GLORIA.

1 Reg. c. 2, v. 50 : Nunc autem dicit Dominus : Absit hoc à me; sed quicumque glorificaverit me, glorificabo eum.

Psal. 56, v. 55 : Expecta Dominum, et custodi viam ejus, et exaltabit te.

Psal. 85, v. 10 et seq. : Elegi abjectus esse in domo Dei mei, magis quam habitare in tabernaculis peccatorum. Quia misericordiam et veritatem diligit Deus; gratiam et gloriam dabit Dominus. Non privabit bonitas eos qui ambulat in innocentia. Domine virtutem, beatus homo qui sperat in te!

Psal. 90, v. 15 : Clamabit ad me, et ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione; eripiam illum, et glorificabo eum.

Psal. 3, v. 1 et seq. : Beatus vir qui timet Dom-

num; in mandatis ejus volens nimis: potens in terra erit semen ejus; generatio rectorum benedictur; gloria et dicuntur in domo ejus... Dispersit, dedit pauperibus; justitia ejus manet in seculum seculi, cornu ejus exaltabitur in gloria.

Psal. 149, v. 4 et seq.: Quia beneplacitum est Domino in populo suo, et exaltabit mansuetos in salutem; exultabunt sancti in gloria, letabuntur in cubilibus suis; exaltationes Dei in gutture eorum, et gladii accipientes in manibus eorum, ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis; ad alligandos reges eorum in compedibus, et nobiles eorum in manicis ferreis; ut faciant in eis iudicium conscriptum: gloria haec est omnibus sanctis ejus.

Prov. c. 4, v. 7, 8: Posside sapientiam, et in omni possessione tua acquire prudentiam; arripe illam, et exaltabit te; glorificaberis ab ea, cum eam fueris amplexatus.

Prov. c. 28, v. 12: In exultatione iustorum multa gloria est.

Prov. c. 29, v. 25: Superbum sequitur humilitas, et humilem spiritu suscipiet gloria.

Ecli. c. 1, v. 11, 24: Timor Domini gloria et gloriatio... Scientiam et intellectum prudentiae sapientia comparatur, et gloriam tententem se exaltat.

Ecli. c. 6, v. 50 et seq.: Et erant tibi compedes ejus (sapientiae) in protectionem fortitudinis, et bases virtutis, et torques illius in stolam gloriae; decor enim vitae est in illa, et vinculo illius alligatura salutaris; stolam gloriae induens eam, et coronam gratulationis superpones tibi.

Ecli. c. 11, v. 1: Sapientia humilitati exaltabit caput ejus, et in medio magnatorum consedere illum faciet.

Ecli. c. 14, v. 25 et seq.: Qui excoegit vias illius (sapientiae) in corde suo... protegetur sub tegmine illius a fervore, et in gloria ejus requiescet.

Ecli. c. 15, v. 1 et seq.: Qui timet Deum, faciet bona; et qui continens est iustitiae, apprehendet illam; et obviavit illi quasi mater honorificata, et quasi mulier a virginitate suscipiet illum. Cibabit illum pane vitae et intellectus, et aqua sapientiae salutaris potabit illum, et firmabitur in illo, et non flectetur; et continebit illum, et non confundetur; et exaltabit illum apud proximos suos, et in medio Ecclesiarum aperiet os ejus, et adimplebit illum spiritu sapientiae et intellectus, et stola gloriae vestiet illum: jucunditatem et exultationem thesaurizabit super illum; et scies quia ego Dominus sum illum. Ecli. c. 25, v. 58: Gloria magna est sequi Dominum.

Isa. c. 60, v. 14 et seq.: Et venient ad te curvi filii eorum qui humiliaverunt te, et adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi, et vocabant te civitatem Domini, Sion sancti Israel. Pro eo quod fuisti derelicta, et odio habita, et non erat qui per te transiret, ponam te in superbiis saeculorum, gaudium in generatione et generationem; et suges lac gentium, et mammillae regum lactaberis; et scies quia ego Dominus salvans te, et redemptor tuus fortis Jacob.

Isa. c. 62, v. 1 et seq.: Propter Sion non tacebo, et

propter Jerusalem non quiescam, donec egredietur ut splendor Justus ejus, et Saluator ejus ut lampas accendatur... Et eris corona gloriae in manu Domini, et diadema regni in manu Dei tui.

Jerem. c. 50, v. 18, 19: Haec dicit Dominus: Ecce ego convertam conversionem tabernaculorum Jacob, et lectis ejus miseror, et edificabitur civitas in excelsa suo, et templum iuxta ordinem suum fundabitur. Et egredietur de eis laus, voxque iudicium; et multiplicabo eos, et non mimentur; et glorificabo eos, et non attenuabuntur.

Agg. c. 2, v. 8 et seq.: Et venit Desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria, dicit Dominus exercituum... Magna erit gloria domus istius novissima plus quam prima, dicit Dominus exercituum.

Math. c. 19, v. 28: Jesus autem dixit illis: Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suae, sedebitis et vos super sedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Israel. Et Luc. c. 22, v. 29, 30.

Math. c. 23, v. 12: Qui autem se exaltaverit, humiliabitur, et qui se humiliaverit, exaltabitur. Et Luc. c. 1, v. 52; et c. 14, v. 11; et c. 18, v. 14. Jac. c. 4, v. 6; et 1 Petr. c. 5, v. 5. Job. c. 22, v. 29.

Rom. c. 2, v. 6, 7, 10: Qui reddet unicuique secundum opera ejus, iis quidem, qui secundum potentiam boni operis, gloriam, et honorem, et incorruptionem querunt, vitam aeternam. Gloria autem, et honor, et pax omni operanti bonum.

Rom. c. 5, v. 1 et seq.: Iustificati ergo ex fide, pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Jesum Christum, per quem habemus accessum per fidem in gratiam istam, in qua stamus, et gloriamur in spe gloriae filiorum Dei.

Rom. c. 8, v. 18 et seq.: Existimo enim quod non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis... quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei... Quos autem praedestinavit, hos et vocavit; et quos vocavit, hos et iustificavit; quos autem iustificavit, illos et glorificavit.

Rom. c. 9, v. 3, 4, 25: Oportet enim ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundum carnem, qui sunt Israelitae, quorum adoptio est filiorum, et gloria, et testamentum, et legislatio, et obsequium, et promissa... ut ostenderet divitias gloriae suae in vasa misericordiae, quae preparavit in gloriam.

1 Cor. c. 2, v. 7: Sed loquimur Dei sapientiam in mysterio, quae abscondita est, quam praedestinavit Deus ante saecula in gloriam nostram.

2 Cor. c. 5, v. 18: Nos vero omnes revelati facie gloriam Domini speculantes, in eadem imaginem transformamur ad claritatem in claritatem, transivimus a Domini spiritu.

2 Cor. c. 4, v. 17: Id enim quod in praesenti est momentaneum, et leve tribulationis nostrae, supra mo-

dum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur in nobis.

Col. c. 1, v. 27: Quibus voluit Deus notas facere divitias gloriae sacramenti huius in gentibus, quod est Christus, in vobis spes gloriae.

Col. c. 5, v. 4: Cum Christus apparuerit in vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

1 Petr. c. 2, v. 7: Vobis igitur honor crediturus.

1 Petr. c. 5, v. 4: Et cum apparuerit princeps pastorum percipiatis immarcescibilem gloriae coronam.

CAPUT C.

JESU FORTITUDO ET POTESTAS.

Psal. 25, v. 7, 8: Attollite portas, principes, vestrae, et elevamini, portae aeternales, et introibit rex gloriae. Quis est iste rex gloriae? Dominus fortis et potens Dominus potens in praesenti.

Psal. 109, v. 1 et seq.: Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion, dominare in medio inimicorum tuorum... Dominus a dextris tuis, confregit in die ira tua reges; iudicabit in nationibus, implebit ruinas; conquassabit capita in terra multorum; de torrente in via bibet; propterea exaltabit caput.

Ecli. c. 24, v. 7, 11: Ego (Sapientia) in altissimis habitavi... et omnium excellentium et humilium corda virtute calcavi.

Isa. c. 8, v. 1 et seq.: Et dixit Dominus ad me: Sume tibi librum grandem, et scribe in eo sigillo hominis: Velociter spolia detrahe, citò praedare... Et accessi ad Prophetissam, et concepit, et peperit filium. Et dixit Dominus ad me: Voca nomen ejus: Accelera spolia detrahere, festina praedare.

Isa. c. 9, v. 6: Parvulus enim natus est nobis, et filius datus est nobis, et factus est principatus super humerum ejus, et vocabitur nomen ejus Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis.

Isa. c. 11, v. 1 et seq.: Et egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet; et requiescet super eum spiritus Domini; spiritus sapientiae et intellectus; spiritus consilii et fortitudinis... et percussit terram virga oris sui, et spiritu laborum suorum interficiet impium.

Isa. c. 41, v. 2: Quis suscitavit ab oriente Justum, vocavit eum ut sequeretur se? dabit in conspectu ejus gentes, et reges obediunt; dabit quasi pulverem gladio ejus, sicut stipulam vento raptam arcui ejus.

Isa. c. 42, v. 43: Dominus sicut fortis egredietur, sicut vir praeflorat zelum; vociferabitur et clamabit, super inimicos suos confortabitur.

Isa. c. 49, v. 25, 26: Quia haec dicit Dominus: Equidem et captivus a forti tolletur, et quod ablatum fuerit a robusto salvabitur; eos vero qui judicaverunt te, ego iudicabo; et filios tuos ego salvabo: et cibabo hostes tuos carnibus suis, et quasi muto sanguine suo inebriabuntur: et sciet omnis caro, quia ego Dominus salvans te, et redemptor tuus fortis Jacob.

Dan. c. 7, v. 13, 14: Aspicietiam ergo in visione no-

vis, et ecce cum nubibus caeli quasi Filius hominis veniebat, et usque ad Antiquum diem pervenit, et in conspectu ejus obtulerunt eum, et dedit ei potestatem, et honorem, et regnum. Et omnes populi, tribus, et linguae ipsi servient; potestas ejus, potestas aeterna quae non auferetur, et regnum ejus quod non corrumpetur.

Zach. c. 9, v. 9, 10: Exultate satis, filia Sion; jubila, filia Jerusalem; ecce Rex tuus venit tibi justus et salvator; ipse pauper, et ascendens super asinum, et super pulsum filium asinae; et disperdam quadrigam ex Ephraim, et equum de Jerusalem, et dissipabitur arcus belli, et loquetur pacem gentibus, et potestas ejus a mari usque ad mare, et a fluminibus usque ad fines terrae.

Math. c. 3, v. 11: Ego quidem baptizo vos in aqua in poenitentiam; qui autem post me venturus est, fortior me est, cujus non sum dignus calcemata portare; ipse vos baptizabit Spiritu sancto et igni. Et Luc. c. 3, v. 16.

Math. c. 7, v. 29: Erat enim docens eos, sicut potestatem habens. Et Marc. c. 1, v. 22. Luc. c. 4, v. 32.

Math. c. 11, v. 27: Omnia mihi tradita sunt a Patre meo. Et Joan. c. 5, v. 24; et c. 15, v. 5; et c. 17, v. 2.

Math. c. 24, v. 30: Et videbant Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa et majestate. Et Marc. c. 15, v. 24; et c. 15, v. 27; et c. 2. Thess. c. 1, v. 7 et seq.

Math. c. 28, v. 18: Et accedens Jesus locutus est eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in caelo et in terra.

Marc. c. 1, v. 27: Et mirati sunt omnes, ita ut conquirerent inter se dicentes: Quidam est hoc? quoniam doctrina haec nova? quia in potestate etiam spiritibus immundis imperat, et obediunt ei. Luc. c. 4, v. 36.

Luc. c. 24, v. 49: De Jesu Nazareno, qui fuit vir Propheta, potens in opere et sermone, coram Deo et omni populo.

Joan. c. 5, v. 26, 27: Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit et Filio habere vitam in semetipso, et potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est.

1 Cor. c. 1, v. 25 et seq.: Nos autem predicamus Christum crucifixum, Judaeis quidem scandalum, gentibus autem stultitiam; ipsis autem vocatis Judaeis atque Graecis, Christum Dei virtutem, et Dei sapientiam; quia quod stultum est Dei, sapientius est hominibus; et quod infirmum est Dei, fortius est hominibus.

Cor. c. 5, v. 4: Congregatis vobis et meo spiritu, cum virtute Domini nostri Jesu Christi.

1 Cor. c. 15, v. 24 et seq.: Deinde finis, cum tradiderit regnum Deo et Patri, cum evacuaverit omnem principatum, et potestatem, et virtutem. Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos sub pedibus ejus. Cum autem dicat: Omnia subiecta sunt ei, sine dubio praeter eum qui subiecit ei omnia. Cum autem subiecta fuerint illi omnia, tunc et ipso Filio subiecta

erit ei, qui subiecti sibi omnia, ut ait Deus omnia in omnibus.

2 Cor. c. 13, v. 9: Libenter igitur glorior in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me victus Christus.

2 Cor. c. 13, v. 5: An experimentum queritis ejus, qui in me loquitur, Christus, qui in vobis non infirmatur, sed potens est in vobis?

Eph. c. 4, v. 20 et seq.: Suscitans illum à mortuis, et constituens ad dexteram suam in celestibus supra omnem Principatum, et Potestatem, et Virtutem, et Dominationem, et omne nomen quod nominatur, non solum in hoc seculo, sed etiam in futuro; et omnia subiecti sub pedibus ejus, et ipsum dedit caput supra omnem Ecclesiam.

2 Thess. c. 2, v. 8: Et tunc revelabitur ille iniquus, quem Dominus Jesus interficiet spiritu oris sui, et destruet illustratione adventus sui.

Hebr. c. 4, v. 5: Qui cum sit splendor gloriæ et figura substantiæ ejus, purgationem peccatorum faciens, sedet ad dexteram maiestatis in caelis.

Hebr. c. 2, v. 6 et seq.: Testatus est autem in quodam loco quæ dicens: Quis est homo quod memor es ejus; aut Filius hominis quoniam visitas eum? minuit eum paulo minus ab Angelis, gloriæ et honore coronasti eum, et constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subiecti sub pedibus ejus. In eo enim quod omnia ei subiecti, nihil dimisit non subiectum ei. Nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei. Eum autem qui modico quàm Angeli minoratus est, videmus Jesum; propter passionem mortis, gloriæ et honore coronatum.

2 Petr. c. 4, v. 2 et seq.: Gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione Dei, et Jesu Christi Domini nostri, quomodo omnia nobis divine virtutis sue, quæ ad vitam et pietatem donata sunt, per cognitionem ejus qui vocavit nos propria gloriâ et virtute.

Apoc. c. 5, v. 12, 13: Dignus est Agnus, qui occisus est, accipere virtutem, et divinitatem, et sapientiam, et fortitudinem, et honorem, et gloriam, et benedictionem. Et omnem creaturam, quæ in celo est, et super terram, et sub terrâ, et quæ sunt in mari, et quæ in eo, omnes auditi dicentes: Sedenti in throno, et Agno benedictio, et honor, et gloriæ, et potestas in secula seculorum.

Apoc. c. 12, v. 10: Et audivi vocem magnam in celo dicentem: Nunc facta est salus, et virtus, et regnum Dei nostri, et potestas Christi ejus.

CAPUT CI.

DISCIPLINORUM JESU FORTITUDO ET POTESTAS.

Psalm. 67, v. 56: Mirabilis Deus in sanctis suis; Deus Israel ipse dabit virtutem, et fortitudinem plebi sue.

Isa. c. 12, v. 2: Ecce Deus Salvator meus; fiducia iter ago, et non timebo, quia fortitudo mea et laus mea Dominus, et factus est mihi in salutem.

Isa. c. 25, v. 3: Super hoc laudabit te populus fortis, celsitas gentium robustarum timebit te.

Isa. c. 61, v. 4 et seq.: Spiritus Domini super me,

eo quod unxit me... ut ponerem lugenitibus Sion, et daren eis coronam pro cinere, oleum gaudii pro luctu, pallium laudis pro spiritu mororis, et vocabuntur in eâ portas justitiæ, plantatio Domini ad glorificandum.

Dan. c. 7, v. 27: Regnum autem, et potestas, et magnitudo regni, quæ est subter omne celum, datur populo Sanctorum Altissimi.

Matth. c. 10, v. 1: Et convocatis duodecim discipulis, dedit illis potestatem spiritu immundorum, ut egerent eos, et curarent omnem languorem, et omnem infirmitatem. Et Marc. c. 5, v. 15; et c. 6, v. 7. Luc. c. 9, v. 1.

Luc. c. 10, v. 19: Ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones, et super omnem virtutem inimicæ, et nihil vobis nocabit.

Act. c. 6, v. 8: Stephanus autem, plenus gratiâ et fortitudine, faciebat prodigia et signa magna in populo.

2 Cor. c. 12, v. 10: Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in necessitatibus, in persecutionibus, in angustiis pro Christo; cum enim infirmor, tunc pateus sum.

1 Joan. c. 2, v. 14: Scribo vobis, juvenes, quoniam fortes estis, et verbum Dei manet in vobis, et vicissis malignum.

Apoc. c. 2, v. 26: Et qui vicerit, et custodierit usque in finem opera mea, dabo illi potestatem super gentes, et reget eas in virgâ ferreâ, et tanquam vas figuri confringentur.

CAPUT CII.

JESU DIVES.

Psalm. 2, c. 8: Postula à me, et dabo tibi gentes hereditatem tuam, et possessionem tuam terminos terræ.

Prov. c. 8, v. 17, 18: Ego (Sapientia) diligentes me diligo, et qui manè vigilant ad me, invenient me. Mecum sunt divitiæ, et gloria, opes superba, et justitia.

2 Cor. c. 8, v. 9: Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset dives.

Eph. c. 1, v. 7: In quo habemus redemptionem per sanguinem ejus, remissionem peccatorum, secundum divitiis gratiæ ejus, quæ superabundavit in nobis.

Eph. c. 5, v. 8: Mihi omnium sanctorum minimo data est gratia hæc, in gentibus evangelizare investigata bile divitiis Christi.

Col. c. 1, v. 26, 27: Mysteriorum quod absconditur fuit à seculis, et generationibus, nunc autem manifestum est Sanctis ejus, quibus voluit Deus notas facere divitiis gloriæ Sacramenti hujus in gentibus, quod est Christus.

CAPUT CIII.

JESU DISCIPLINI DIVITES.

Psalm. 56, v. 3: Speravi in Domino, et fac bonitatem; et inhabitavi terram, et pasceris in divitiis ejus.

Psalm. 111, v. 1 et seq.: Bonus vir qui timet Dominum, in mandatis ejus volens nimis; potens in terrâ erit semen ejus, generatio ractorum benedictur; gloria et divitiæ in domo ejus.

Prov. c. 1, v. 55: Qui autem me (Sapientiam) audierit, absque terrore requiescet, et abundantiam perfructur, timore malorum sublato.

Isa. c. 4, v. 19: Si volueritis, et audieritis me, bona terram concedatis.

Isa. c. 49, v. 8: Hæc dicit Dominus: In tempore plucio exaudite te, et in die salutis auxilium sum tu, et servasti te, et dedi te in fodus populi, ut suscitares terram, et possideres hereditates dissipatas.

Matth. c. 8, v. 4: Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.

Matth. c. 6, v. 20: Thesaurizate autem vobis thesauros in celo, ubi neque erugo, neque tinea demolitur, et ubi fures non effodiunt, nec furantur. Et Matth. c. 19, v. 21. Marc. c. 11, v. 21. Luc. c. 12, v. 35.

Matth. c. 15, v. 44: Simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro, quem qui invenit homo abscondit, et pro gaudio illius vadit, et vendit universa quæ habet, et emit agrum illum.

1 Cor. c. 4, v. 4, 5: Gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo Jesu, quod in omnibus divites facti estis in illo.

1 Cor. c. 4, v. 8: Jam saturati estis, jam divites facti estis; sine nobis regnatis, et vinam regnetis, ut et nos vobiscum regnemus!

2 Cor. c. 4, v. 6, 7: Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere, ipse illuxit in cordibus vestris, ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Jesu. Habemus autem thesaurum istam in vasculis fictilibus.

2 Cor. c. 6, v. 4 et seq.: Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos... sicut egenes, multos autem locupletantes; tanquam nihil habentes, et omnia possidentes.

2 Cor. c. 8, v. 9: Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut illius inopia vos divites essetis.

Phil. c. 4, v. 18: Habeo autem omnia, et abundo; repletus sum, acceptis ab Epaphrodito quæ misistis.

Col. c. 2, v. 2, 5: Ut consolentur corda ipsorum, instructi in charitate, et in omnes divitiis plenitudinis intellectus, in agnitionem mysterii Dei Patris, et Christi Jesu, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ et scientiæ absconditi.

1 Tim. c. 6, v. 17 et seq.: Divitiis hujus seculi præcipe non sublimis sapere, neque sperare in incerto divitiarum, sed in Deo vivo (qui præstat nobis omnia abunde ad fruendum) benè agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant veram vitam.

Hebr. c. 11, v. 24 et seq.: Fide Moyses grandis factus negavit se esse filium filii Pharaonis, magis eligens af-

fligi cum populo Dei, quàm temporalis peccati habere jucunditatem; majores divitiis asinus thesauro Agyptiorum, improprium Christi; aspicebat enim in remunerationem.

Jac. c. 2, v. 5: Audite, fratres mei dilectissimi, nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, et heredes regni, quod repromittit Deus diligentibus se?

Apoc. c. 2, v. 8, 9: Et Angelo Smyrnæ Ecclesiæ scribe: Hæc dicit primus et novissimus, qui fuit mortuus, et vivit: Si tribulationem tuam et paupertatem tuam, sed dives es.

CAPUT CIV.

JESUS LEGUMATOR.

Deut. c. 18, v. 15 et seq.: Prophetam de gente tuâ, et de fratribus tuis, sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus; ipsum audies... Et ait Dominus mihi: Benè omnia sunt locuti: Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui; et ponam verba mea in ore ejus, loqueturque ad eos omnia quæ præcepero illi. Qui autem verba ejus quæ loquetur in nomine meo, audire non fuerit, ego ultor existam.

Psalm. 9, v. 20, 21: Exsurge, Domine, non confortetur homo; judicatur gentes in conspectu tuo. Constitue, Domine, legislatores super eos, ut sciant gentes quoniam homines sunt.

Isa. c. 2, v. 5: Et ibunt populi multi, et dicent: Venite, et ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Jacob; et docebit nos vias suas, et ambulabimus in semitis ejus, quia de Sion erit lex, et verbum Domini de Jerusalem. Et Mich. c. 4, v. 2.

Isa. c. 55, v. 22: Dominus enim iudex noster, Dominus legifer noster, Dominus rex noster, ipse satrabit nos.

Isa. c. 42, v. 4: Non erit tristis, neque turbulentus, donec ponat in terrâ iudicium, et legem ejus insule expectabunt.

Isa. c. 31, v. 4: Attendite ad me, popule meus, et tribus mea, me audite, quia lex à me exiit, et iudicium meum in lucem populorum respiciet.

Jerem. c. 51, v. 55: Sed hæc erit pax quam quod feriam cum domo Israel post dies illos, dicit Dominus; dabo legem meam in scripturis eorum, et in corde eorum scribam eam.

Matth. c. 5, v. 21 et seq.: Audistis quia dictum est antiquis: Non occides; qui autem occiderit, reus erit fructu; ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit fructu; qui autem dixerit fratri suo: Raca, reus erit fructu; qui autem dixerit: Fatue, reus erit gehennæ ignis... Audistis quia dictum est antiquis: Non moechaberis? ego autem dico vobis, quia omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam moechatus est eam in corde suo... Dicitur est autem: Qui cumque dimiserit uxorem suam, deficiet illam repudi. Ego autem dico vobis, quia omnis qui dimiserit uxorem suam, exceptâ fornicationis causa, factus est moecharius; et qui dimissam duxerit, adulterat. Et per totum caput reliquum, et sequentia duo; et cap. 10; et Luc. c. 16, v. 9 et seq.; et c. 17, v. 1 et seq.

Joan. c. 15, v. 54: Mandatum novum de vobis, ut diligatis invicem.

Joan. c. 15, v. 15, 21: Si diligitis me, mandata mea servate... Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est qui diligit me. Et Joan. c. 15, 17, et passim apud reliquos Evangelistas.

Rom. c. 8, v. 2: Lex enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me à lege peccati et mortis.

1 Cor. c. 9, v. 20, 21: Et factus sum Judæis tanquam Judæus, ut Judæos lucrarer... is qui sine lege erant, tanquam sine lege essem (cum sine lege Dei non essem, sed in lege essem Christi), ut lucrificarem eos qui sine lege erant.

Gal. c. 6, v. 2: Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi.

Hebr. c. 8, v. 10: Quia hoc est testamentum quod disposui domui Israel post dies illos, dicit Dominus; dabo leges meas in mentem eorum, et in corde eorum superscribam eas. Et c. 10, v. 16.

Jac. c. 1, v. 25: Qui autem perspexerit in legem perfectam libertatis, et permanserit in ea, non auditor oblationis factus, sed factor operis, hic beatus in facto suo erit.

Jac. c. 2, v. 12: Sic loquimini, et sic facite, sicut per legem libertatis incipientes iudicari.

CAPUT CV.

JESUS CLAVEM GERIT DOMUS DAVID.

Isa. c. 22, v. 22: Et dabo clavem domus David super humerum ejus; et aperiet, et non erit qui claudat; et claudet, et non erit qui aperiat.

Apoc. c. 5, v. 7: Et Angelo Philadelphie Ecclesie scribe: Hec dicit Sanctus et Verus, qui habet clavem David, qui aperit, et nemo claudit; claudit, et nemo aperit.

Quoniam Christi typum gessit Eliacimus Helcie filius, cui hic promittit Dominus apud Isaiam, futurum ut det clavem domus David super humerum ejus, istis verbis inesse liquet predictionem præcipii cuiusdam Christi officii, et potestatis ipsi à Patre tradite. Ceterum non injucundum, certè non supervacuum erit disquirere, cur dicit Isaias traditum iri clavem super humerum Eliacimi, cum hic gestandarum clavium mos nobis planè ignotus sit. Nam etsi hæc videri possumus disputare præter institutum, utile tamen est quiddam ad Scripture intelligentiam conferre potest. Variis interpretum expositionibus ambulosè colligere ac confutare non valet, quæ, postquam legitimam firmam sententiam, spontè ipse corruent. Sciendum ergo est vetustissimum fuisse clavium genus, quæ curvate erant, non absimili formæ curvatum falciem. Hæc januis intus clausis per foramen inserentibus ad excutiendos pessulos et repagula; nec ignoratur penitus hodièque earum usus; fabris præcipuè, alienas domos hoc instrumento clam reserantibus et supplantibus; sed et fabris ferrariis, ocellas fores, cum proprias claves amissæ sunt, vicariâ hæc clave aperientibus; et monachis etiam quibusdam nostratibus simili cla-

vium genere interiora domum claustra reserare solitis. Vulgatus olim fuit, et communis earum usus, præcipuè inter eos quorum munus erat pretiosam suppellectilem *καταβλῆσαι*, pecuniam, et fruges asservare. Eburneis vel ligneis capulis præfigebatur, undè scire fuisse prælogas. Citabimus testes idoneos. Narrat Homerus, vicesimo primo Odysseæ, Penelopen Palhadii suasu arcum, aliæque deopromptum visisse *καταβλῆσαι*, seu ἀνοῦρα, quæ erat in thalamo: tum subiecit:

Sampsit autem clavem benè curvatam manu crassa,
Pulchram, eburneam; capulus autem eburneus additus erat.

Quo loco sic disserit Eustathius: c Antiquum dicit clavem genus, neque, ut recentiora, multis foraminibus pertusum. Perserverat autem ad hoc tempus ejusmodi clavium usus, quæ per porta foramen inseruntur, et seram intus excutiunt ad aperiendum ostium. En tibi antiquissimum clavium formam, longè diversarum ab his quæ multiformes sunt, et à Laconibus subindè invente, atque immittuntur ille, ut dixi, per janua foramen, ad dimovendum obicem et fores reserandas. Addit deinde: Capulum eburneum dicit, manubrium significans, quod tale fingit, ut sit pretiosus. Alia enim lignea sunt, ut verisimile est. Ligneis ergo vel eburneis manubriis instruuntur. Subjungit denique: c Non ergo gladius solum capulo instruitur, sed ecce et falcata ista clavem, quæ et propterea benè curvata appellatur. s Inflexam, igitur dixit Homerus, quod falci figuram præferat. Facile intelligitur ejusmodi clavem fuisse, quam humero gestabat Eliacimus gaze regis custos. Isa. 22, 15. Hoc enim munus exprimitur dictione *כַּוְכַו*, quam Isaias Sobnce tribuit eodem vicesimo secundo capite v. 15. Sobnce autem in eo munere successit Eliacimus. Claves quippè hujusmodi graves et benè longas fuisse persuadet curvatura illa et eburneus capulus; tum et quod eam ait Homerus arripisse Penelopen, crassa et validâ manu. Atqui vix aliter gestari commodè poterat clavem falcata, propter pondus et curvaturam, quam humero imposita; quemadmodum rusticos nostrates sæpè videmus humeris gestantes messarios falenas complures in unum fasciculum colligatas. Indè est quod *καταβλῆσαι* vocabatur hæc clavem, hoc est, humero gestari solita. Scribit Callimachus Hymno in Cererem, boreas coronas et papaver manu quidem tolisse Cererem Nicippe sacerdoti suæ assimilatam; at gestasse *καταβλῆσαι* κλειδα. Clavis ista humero ferri solita, videri possit insigne fuisse sacerdoti lujus; Ceres quippè frugibus condendis et custodiendis præest. Sed aliarum tamen dearum sacerdotibus tributum id reperimus. Sic Junonis Argivæ clavigera dicitur callithoe ab auctore Phoronidis, quem citat Clemens Alexandrinus. Nemo, opinor, inducet in animum claves Laconicas, nostris breviores, ceterum hand absimiles, humero fuisse gestatas; quod cogitare absurdum est.

CAPUT CVI.

ABROGATIO MOSAICÆ LEGIS.

Isa. c. 4, v. 11 et seq.: Quò mihi multitudinem vici-

marum vestrarum? dicit Dominus, plenus sum; holo-causta arietum, et autem vitulorum, et sanguinem vitulorum, et agnorum, et hircorum notui. Cum veniretis ante conspectum meum, qui quasi videret hæc de manibus vestris, ut ambularetis in atris meis? ne offeratis ultra sacrificium frustra; incensum abominatio est mihi. Neomeniam, et sabbatum, et festivitates alias non seram; iniqui sunt catus vestri; calendæ vestras et solemnitates vestras odit anima mea; facta sunt mihi molesta, laboravi sustinens. Et Jerem. c. 6, v. 20. Amos. c. 5, v. 21, 22. Mich. c. 6, v. 6 et seq.

Isa. c. 43, v. 18 et seq.: Nemeneritis priorum, et antiqua ne intucamini. Ecce ego facio nova, et nunc orientur; utique cognoscetis ea: ponam in deserto viam, et in inivio flumina. Glorificabit mihi bestia agri, dracones et struthiones; quia dedi in deserto aquas, flumina in inivio, ut darem potum populo meo electo. Populum istum formavi mihi, laudem meam narrabit. Non me invocasti, Jacob, nec laborasti in me, Israel.

Isa. c. 65, v. 17: Ecce enim ego creo celos novos, et terram novam, et non erunt in memoriâ priora, et non ascendent super eam.

Isa. c. 66, v. 22, 25: Quia sicut casti novi, et terra nova, quæ ego facio stare coram me, dicit Dominus, sic stabit semen vestrum. Et erit mensis ex mense, et sabbatum ex sabbato; veniet omnis caro, et adoret coram facie meâ, dicit Dominus.

Jerem. c. 5, v. 16: Cùmque multiplicati fueritis, et creveritis in terrâ in diebus illis, ait Dominus, non dicent ultra: Area testamenti Domini, neque ascendet super eam, neque recordabuntur illius, nec visitabitur, nec fiet ultra.

Jerem. c. 7, v. 11 et seq.: Numquid ergo spēlunca latronum facta est domus ista, in quâ invocatum est nomen meum in oculis vestris? Ego, ego sum, ego vidi, dicit Dominus. Itæ ad locum meum in Silo, ubi habitavit nomen meum à principio, et videte quæ fecerim ei propter multam populi mei Israel: et nunc quia fecistis omnia opera hæc, dicit Dominus, et locutus sum ad vos manè consurgens, et loquens, et non audistis; et vocavi vos, et non respondistis; faciam domui huic, in quâ invocatum est nomen meum, et in quâ vos habetis fiduciam, et loco quem dedi vobis et patribus vestris, sicut feci Silo, et projiciam vos à facie meâ.

Jerem. c. 51, v. 51 et seq.: Ecce dies venient, dicit Dominus, et feriam domum Israel, et domum Juda sedes novam; non secundum pactum quod pepigi cum patribus eorum, in die quâ apprehendi manus eorum, ut educerem eos de terrâ Aegypti, pactum quod irritum fecerunt, et ego dominatus sum eorum, dicit Dominus. Dubo legem meam in visceribus, et in corde eorum scribam eam.

Ezech. c. 7, v. 26: Conturbatio super conturbationem veniet, et auditus super auditum, et quærent visionem de Propheta, et consilium à senioribus.

Ezech. c. 34, v. 10: Hæc dicit Dominus meus: Ecce ego ipse super pastores, respiram gregem meum de manu eorum, et cessare faciam eos: ut ultra non pascant gregem, nec pascant amplius pastores semetipsos, et liberabo

gregem meum de ore eorum, et non erit ultra eis in escam.

Dan. c. 9, v. 24 et seq.: Septuaginta super hebdomas abbreviata sunt super populum tuum, et super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, et finem accipiat peccatum, et deleatur iniquitas, et adductur justitia sempiterna, et impleatur visio, et prophetia, et unguatur Sanctus sanctorum... Et post hebdomadas sexaginta duas occidetur Christus, et non erit ejus populus, qui eam negaturus est. Et civitatem, et sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo, et finis ejus vastitas, et post finem belli statuta desolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomadâ unâ, et in dimidio hebdomadis deficit hostia, et sacrificium, et erit in templo abominatio desolationis; et usque ad consummationem et finem perseverabit desolatio.

Dan. c. 12, v. 11: Et à tempore cùm ablatum fuerit iuge sacrificium, et posita fuerit abominatio in desolationem, dies mille ducenti novaginta.

Ose. c. 5, v. 4, 5: Dies multos sedebunt filii Israel sine rege, et sine principe, et sine sacrificio, et sine altari, et sine ephod, et sine theraphim.

Mal. c. 1, v. 10, 11: Quis est in vobis, qui claudat ostia, et incendat altare meum gratuito? Non est mihi voluntas in vobis, dicit Dominus exercituum, et munus non suscipiam de manu vestrà. Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est nomen meum in gentibus, et in omni loco sacrificatur, et offertur nomini meo oblatio munda.

Mal. c. 2, v. 11, 12: Transgressus est Juda, et abominatio facta est in Israel et in Jerusalem; quia contemnunt Judas sanctificationem Domini, quam dilexerit, et habuit filium Dei alieni. Diaperdet Dominus virum qui fecerit hoc, magistrum et discipulum de tabernaculis Jacob, et offerentem munus Domino exercituum.

Matth. c. 11, v. 12, 15: A diebus autem Joannis Baptistæ, usque nunc, regnum colorum vîni patitur, et violenti rapiunt illud. Omnes enim Prophetæ et lex usque ad Joannem prophetaverunt. Luc. c. 16, v. 16.

Joan. c. 4, v. 21: Dicit ei Jesus: Mulier, crede mihi, quia venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Jerusalem adorabis Patrem.

Act. c. 10, v. 28: Dixitque ad illos: Vos scitis quomodo abominatum sit viro Judæo conjungi aut accedere ad alienigenam; sed mihi ostendit Deus, neminem communem aut immundum dicere hominem.

Act. c. 15, v. 58, 59: Notum igitur sit vobis, viri fratres, quia per hunc vobis remissio peccatorum annuntiat, et ab omnibus quibus non potuistis in lege Moysi justificari, in hoc omnia qui crediti justificatur.

Act. c. 15, v. 5 et seq.: Surrexerunt autem quidam de hæresi Phariseorum, qui crediderunt dicentes: Quia oportet circumcidi eos, præcipere quoque servare verbum Moysi. Convenieruntque Apostoli et seniores de verbo hoc. Cùm autem magna confusio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere jugum super cervicibus discipulorum, quod neque patres nostri, neque nos portare potuimus? Et postquam in-

randi, respondit Jacobus dicens... Propter quod ego iudico non iniquitatem eos qui ex gentibus convertuntur ad Deum, sed scribere ad eos ut abstanti ad contaminationibus simulacrorum, et fornicatione, et suffocatis, et sanguine... Tunc placuit Apostolis et senioribus cum omni Ecclesia, eligere viros ex eis, et mittere Antiochiam... scribentes per manus eorum: Apostoli et seniores fratres his qui sunt Antiochie... Salutem... Vism est Spiritui sancto et nobis, nihil ultra vobis imponere oneris quam hæc necessaria, ut abstantis vos ab immolatis simulacrorum, et sanguine, et suffocato, et fornicatione.

Rom. c. 3, v. 21, 28: Per legem enim cognitio peccati; nunc autem sine lege iustitia Dei manifestata est, testificata à lege et Prophetis... Arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis.

Rom. c. 6, v. 14, 15: Peccatum enim vobis non dominabitur; non enim sub lege estis, sed sub gratia. Quid ergo? peccabimus, quoniam non sumus sub lege, sed sub gratia? Absit.

Rom. c. 7, v. 4 et seq.: Itaque, fratres mei, et vos mortificati estis legi per corpus Christi, ut sitis alterius, qui ex mortuis resurrexit, ut fructificemur Deo. Cum enim essemus in carne, passionibus peccatorum, quæ per legem erant, operabantur in membris nostris, ut fructificarent morti. Nunc autem soluti sumus à lege mortis, in qua detinebamur, ita ut serviamus in novitate spiritus, et non in vetustate litteræ.

Rom. c. 8, v. 2 et seq.: Lex enim spiritus vitæ in Christo Jesu liberavit me à lege peccati et mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus Filius meus mitens in similitudinem carnis peccati, damnavit peccatum in carne, ut iustificatio legis impleteret in nobis.

Rom. c. 10, v. 4: Finit enim legis Christus, ad iustitiam omni credenti.

2 Cor. c. 5, v. 17: Si qua ergo in Christo nova creatura, vetera transierunt, ecce facta sunt omnia nova.

Gal. c. 2, v. 16, 21: Sciens autem quod non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi, et nos in Christo Jesu credimus, ut iustificemur ex fide Christi, et non ex operibus legis; propter quod ex operibus legis non iustificabitur omnis caro... Si enim per legem iustificati, ergo gratis Christus mortuus est.

Gal. c. 3, v. 24, 25: Itaque lex pedagogus noster fuit in Christo, ut ex fide iustificemur. At ubi venit fides, iam non sumus sub pedagogo.

Gal. c. 5, v. 18: Quod si spiritu ducimini, non estis sub lege.

Gal. c. 6, v. 15: In Christo enim Jesu, neque circumcisio aliquid valet, sed nova creatura.

Eph. c. 2, v. 14, 15: Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum, et medium parietem materie solvens, inimicitias in carne sua; legem mandatorum decretis evacuans, ut duos condidit in semetipso in unum novum hominem, faciens pacem.

Eph. c. 4, v. 20 et seq.: Vos autem non ita didicistis Christum, si tamen illum audistis, si in ipso edocui estis, sicut est veritas in Jesu, deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corruptior se-

cundam desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis vestre, et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis. Col. c. 3, v. 9 et seq.: Nolite mentiri invicem, respicientes vos veterem hominem cum actibus suis, et induentes novum, eum qui renovatur in agnitionem, secundum imaginem ejus qui creavit illum; ubi non est Gentilis et Judæus, circumcisio et preputium, Barbarus et Scythæ, servus et liber; sed omnia et in omnibus Christus.

Hebr. c. 7, v. 11 et seq.: Si ergo consummatio per sacerdotium Leviticum erat (populus enim sub ipso lege accepti), quid adhuc necessarium fuit, secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem, et non secundum ordinem Aaron? Translato enim sacerdote, necesse est ut et legis translatio fiat. In quo enim hæc dicitur, de aliâ tribu est, de qua nullus altari præstitit; manifestum est enim quod ex Juda ortus sit Dominus noster, in qua tribu nihil de sacerdotibus Moses locutus est. Et amplius adhuc manifestum est, si secundum similitudinem Melchisedech exurgat alius sacerdos, qui non secundum legem mandati carnalis factus est, sed secundum virtutem vitæ insolubilis; contestatur enim: Quoniam tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Reprobato quidem sit præcedenti mandato, propter infirmitatem ejus, et inutilitatem, nihil enim ad perfectum adducit lex, introducto vero melioris spei, per quam proximamus ad Deum. Et quantum est non sine jurjurando (alii quidem sine jurjurando sacerdotes facti sunt, hic autem cum jurjurando per eum qui dixit ad illum: Juravit Dominus, et non penitebit eum; tu es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech), in tantum melioris Testamenti sponsor factus est Jesus... Lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes; sermo autem jurjurandi, qui post legem est, Filium in æternum perfectum.

Hebr. c. 8, v. 6 et seq.: Nunc autem melius sortitus est ministerium, quanto et melioris Testamenti mediator est, quod in melioribus repositionibus sanctum est; nam si illud prius culpa vacasset, non utique secundi locus inquireretur. Vniuersis enim eos dicit: Ecce dies venient, dicit Dominus, et consummabo super domum Israel et super domum Juda testamentum novum; non secundum testamentum quod feci patribus eorum, in die quo apprehendi manum eorum, ut educerem illos de terra Ægypti, quoniam ipsi non permanserunt in hoc estimo, et ego neglexi eos, dicit Dominus. Quia hoc est Testamentum quod disponam domui Israel post dies illos, dicit Dominus: Dando leges meas in mentem eorum, et in corde eorum superscribam eas... Dico autem novum, veteravit prius. Quod autem antiquatur et senescit, propè interitum est.

Hebr. c. 9, v. 6 et seq.: In priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes, sacrificiorum officia consummantes; in secundo autem, semel in anno summus Pontifex, non sine sanguine, quem offert pro sua et populi ignorantia, hoc significante Spiritu sancto nondum propitiam esse sanctorum viam, adhuc priore tabernaculo habente statum; quæ parabola est temporis instans

lis, juxta quam munera et hostiæ offeruntur, quæ non possunt iuxta conscientiam perfectam facere servientes, solummodo in cibis et in potibus, et variis baptismatibus et iustitiis carnis, usque ad tempus correctionis impossibilia.

Hebr. c. 10, v. 11 et seq.: Et omnis quidem sacerdos præsto est quotidie ministrans, et eadem sæpè offerens hostias, quæ nunquam possunt auferre peccata; hic autem unus pro peccatis offerens hostiam, in sempiternum sedet in dexterâ Dei; de cætero expectans, donec ponantur inimici ejus scabellum pedum ejus. Unâ enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos. Contestatur autem nos et Spiritus sanctus. Postquam enim dixit: Hoc autem testamentum quod testator ad illos post dies illos, dicit Dominus: Dando leges meas in cordibus eorum, et in mentibus eorum superscribam eas, et peccatorum et iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. Ubi autem horum remissio, jam non est oblatio pro peccato... Voluntariè enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, jam non relinquatur pro peccatis hostia.

Apoc. c. 5, v. 12: Qui vicisti, faciam illum cotanquam in templo Dei mei, et foras non egredietur amplius, et scribam super eum nomen Dei mei, et nomen civitatis Dei mei novæ Jerusalem, quæ descendit de caelo à Deo meo, et nomen meum novum.

Apoc. c. 21, v. 3: Et dixit qui sedebat in throno: Ecce nova facio omnia. Et dixit mihi: Scribe, quia hæc verba fidelissima sunt et vera.

CAPUT CVII.

SANCTIO NOVE LEGIS.

Deut. c. 18, v. 15 et seq.: Prophetam de gente tuâ et de fratribus tuis, sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus; ipsum audies, ut pelesti à Domino Deo tuo in Horeb, quando concio congregata est, atque dixisti: Ultra non audiam vocem Domini Dei mei, et ignem hunc maximum amplius non video, ne moriar. Et ait Dominus mihi: Bene omnia sunt locuti; Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui; et ponam verba mea in ore ejus, loqueturque ad eos omnia quæ præcepero illi. Qui autem verba ejus non loquetur in nomine meo, audire noluerit, ergo ultra existam.

Isa. c. 2, v. 2: Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles, et fluent ad eum omnes gentes. Et ibunt populi mei, et dicent: Venite, et ascendamus ad montem Domini, et ad domum Dei Jacob, et docebit nos vias suas, et ambulabimus in sentis ejus; quia de Sion exibit lex, et verbum Domini de Jerusalem. Et Mich. c. 4, v. 1 et seq.

Isa. c. 4, v. 2, 9: Quæ prima fuerunt, ecce venerunt; nova quoque amantio; antequam orientur, audita vobis faciant.

Isa. c. 45, v. 18 et seq.: Ne memineritis priorum, et antiqua ne intueamini. Ecce ego facio nova, et nunc orientur, utque cognoscetis ea, ponam in deserto viam, et in invio flumina. Glorificabit me bestia agri, dracones et struthiones; quæ dedi in deserto aquas, flumina in in-

vio, ut darem pluviam populo meo. Populum istum formavi mihi, ludem meam narrabit.

Isa. c. 56, v. 4, 5: Quia hæc dicit Dominus enuchis, qui custodierint sabbatum meum, et elegerint quæ ego volui, et tenuerint fœdus meum: Dabo eis in domo mea et in muris meis locum, et nomen meum à filio et filiius, nomen sempiternum dabo eis quod non peribit.

Isa. c. 62, v. 2, 3: Et videbitur gentes Justum tuum, et cuncti reges inclinant tuum, et vocabitur tibi nomen novum, quod os Domini nominabit. Et eris corona gloriæ in manu Domini, et diadema regni in manu Dei tui. Non vocaberis ultra, Dorecti; et terra tua non vocabitur amplius, Desolata; sed vocaberis, Voluntas mea in ed, et terra tua inhabitata, quia complacuit Domino in te, et terra tua inhabitabitur.

Isa. c. 65, v. 15 et seq.: Et dimittetis nomen vestrum in juramentum electis meis, et interficiet te Dominus Deus, et servos suos vocabit nomine alto... Ecce enim ego creo cœlos novos, et terram novam, et non erunt in memoria priora, et non ascendent super cor: sed gaudebitis et exultabitis usque in sempiternum, his quæ ego creo.

Isa. c. 66, v. 22: Quia sicut cæli novi, et terra nova, quæ ego facio stare coram me, dicit Dominus, sic stabit æmen vestrum, et nomen vestrum.

Jerem. c. 4, v. 5, 4: Hæc enim dicit Dominus viro Juda et Jerusalem: Novate vobis novata, et nolite serere super spinas; circumciscimini Domino et auferite præputia cordium vestrorum, viri Juda, et habitatores Jerusalem.

Ezech. c. 11, v. 19, 20: Et dabo eis cor novum, et spiritum novum tribuam in visceribus eorum; et auferam cor lapideum de carne eorum, et dabo eis cor carneum, et in præceptis meis ambulent, et judicia mea custodiant, faciantque ea, et sint mihi in populum, et ego sim eis in Deum.

Ezech. c. 18, v. 31: Projicite à vobis omnes pravationes vestras, in quibus prævaricati estis, et facite vobis cor novum et spiritum novum.

Jerem. 51, v. 51 et seq.: Ecce dies venient, dicit Dominus, et feriam domum Israel et domum Juda fœdus novum; non secundum pactum quod pepigi cum patribus eorum, in die quo apprehendi manum eorum, ut educerem eos de terra Ægypti, pactum quod irritum fecerant, et ego dominatus sum eorum, dicit Dominus. Sed hoc erit pactum quod feriam cum domo Israel post dies illos, dicit Dominus: Dabo legem meam in visceribus eorum, et in corde eorum scribam eam, et ero eis in Deum, et ipsi erunt mihi in populum; et non docebit ultra vir proximum suum, dicens: Cognosce Dominum; omnes enim cognoscent me à minimo eorum usque ad maximum, ait Dominus; quia propitiator iniquitatum eorum, et peccati eorum non memorabor amplius.

Jerem. c. 31, v. 10, 11: Hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum, et cessare faciam eos, ut ultra non pascent gregem, nec pascent amplius pastores semetipsos, et fiterabero gregem meum de ore eorum, et non erit ultra eis in escam. Quia hæc dicit Dominus Deus: Ecce ego ipse requiram oves meas, et visitabo eas.